

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 171/2015-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 1. apríla 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom Mgr. Petrom Arendackým, Železničiarska 13, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 11 CoP 202/14-1133 z 19. augusta 2014, a takto

rozhodol:

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. novembra 2014 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 11 CoP 202/14-1133 z 19. augusta 2014 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Predmetom konania vedeného Okresným súdom Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 2 P 28/2010 je návrat maloletých detí do krajiny obvyklého pobytu (Česká republika) na základe návrhu podaného sťažovateľom 1. novembra 2010. Na ústavnom súde je napadnuté v poradí tretie rozhodnutie vydané vo veci krajským súdom.

Prvým uznesením sp. zn. 2 P 28/2010 z 10. júna 2011 okresný súd návrh na nariadenie návratu detí do krajiny obvyklého pobytu zamietol z dôvodu, že k únosu detí nedošlo. Krajský súd uznesením č. k. 11 CoP 240/11-363 z 27. septembra 2011 zrušil rozhodnutie okresného súdu so záverom, že k únosu detí nepochybne došlo. V poradí druhým uznesením okresného súdu č. k. 2 P 28/2010-473 zo 17. februára 2012 súd nariadil návrat detí do krajiny obvyklého pobytu. Aj toto rozhodnutie krajský súd uznesením č. k. 11 CoP 161/12-524 z 27. júna 2012 zrušil a okresnému súdu vytkol, že je nepreskúmateľné a chýbajú mu zákonom predpísané skutočnosti. V poradí tretím uznesením č. k. 2 P 28/2010-1057 z 18. februára 2014 okresný súd nariadil návrat detí do krajiny obvyklého pobytu. Krajský súd rozhodnutie okresného súdu zmenil uznesením č. k. 11 CoP 202/14-1133 z 19. augusta 2014 tak, že návrh sťažovateľa na návrat detí do krajiny obvyklého pobytu zamietol.

3. Sťažovateľ sa so závermi krajského súdu nestotožňuje a namieta, že jeho rozhodnutie, ktorým zmenil uznesenie okresného súdu a zamietol návrh sťažovateľa na nariadenie návratu detí do krajiny obvyklého pobytu, neobsahuje také právne významné

skutočnosti, ktoré by umožňovali súdu nesplniť jeho povinnosť nariadiť bezodkladné navrátenie detí do krajiny obvyklého pobytu podľa čl. 12 a čl. 13 Haagskeho dohovoru a čl. 11 ods. 4 nariadenia Rady (ES) 2201/2003 z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností. V odôvodnení svojej sťažnosti poukazuje na povinnosť sudcu dbať pri výkone svojej rozhodovacej právomoci na materiálne i formálne normy plynúce z ústavy a pri ich výklade a aplikácii aj na ťažiskový znak právneho štátu, a to princíp právnej istoty. V sťažnosti ďalej uvádza, že *„Výklad legislatívneho textu právnej normy a jeho uplatnenie všeobecným súdom musí byť v súlade s ústavou (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy) a príslušný výklad právnej normy aplikovanej v konkrétnych okolnostiach prípadu nesmie byť popretím jej účelu, podstaty a zmyslu.“*. Podľa názoru sťažovateľa napadnutým uznesením došlo k porušeniu už citovaných zásad a ustanovení. Krajský súd napadnutým uznesením zmenil rozhodnutie okresného súdu, hoci skutkový a právny stav plne odôvodňuje, aby deti boli navrátené do krajiny svojho obvyklého pobytu. Sťažovateľ podrobne zaujíma stanovisko k jednotlivým záverom odôvodnenia napadnutého uznesenia, vyčíta mu tiež zmätočnosť a nepreskúmateľnosť. Za zásadnú označuje skutočnosť, že krajský súd pochybil, keď tvrdí, že najlepší záujem detí je, aby vyrastali s matkou za zabezpečenia styku s otcom, čo je aj reálne upravené súdnymi rozhodnutiami, čím konanie o návrat detí do krajiny obvyklého pobytu považuje za konanie o úpravu výchovy maloletých.

4. Uvedeným konaním došlo podľa tvrdení sťažovateľa k porušeniu jeho základných práv a slobôd, na základe čoho žiada, aby ústavný súd vo veci rozhodol nálezom, ktorým vysloví, že bolo porušené jeho právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, priznal mu finančné zadosťučinenie v sume 5 000 € a náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

6. Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na

jej prerokovanie (m. m. I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné sudy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad určených § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04).

7. V danom prípade bol výrokom napadnutého uznesenia krajského súdu (išlo o v poradí tretie rozhodnutie krajského súdu vo veci) zmenený výrok prvostupňového súdu, ktorým nariadil návrat maloletých detí: [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED], [REDACTED], do krajiny obvyklého pobytu, a to do Českej republiky tak, že návrh otca (sťažovateľa) na nariadenie návratu maloletých detí do krajiny obvyklého pobytu zamietol a žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania.

8. Ústavou daná právomoc neumožňuje ústavnému súde nahrádzať rozhodovaciu činnosť (právomoc) všeobecných súdov, ak je založená zákonom alebo na základe zákona. Ústavný súd môže založiť svoju právomoc na konanie až vtedy, ak fyzická alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd, naopak, čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkých sťažovateľovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy. Aj podľa stabilnej judikatúry ústavný súd nie je oprávnený poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol domôcť ochrany v

konaní pred všeobecným súdom vlastnými, dovolenými a Občianskym súdnym poriadkom (ďalej len „OSP“) ustanovenými procesnými úkonmi (I. ÚS 161/02, I. ÚS 79/07).

9. Z obsahu sťažnosti a po preverení ústavným súdom v spise okresného súdu sp. zn. 2 P 28/2010 bolo zistené, že sťažovateľ napriek tvrdeniam, že rozhodnutie krajského súdu je zmätočné a nepreskúmateľné, i jeho záverečnej časti argumentácie o tom, že krajský súd vyhodnocoval vykonané dôkazy ako v konaní o úpravu výchovy maloletých, a nie ako v konaní o návrat detí do krajiny obvyklého pobytu, ústavný súd zistil, že sťažovateľ nevyčerpal všetky prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd v systéme všeobecných súdov účinne poskytuje, keďže nepodal dovolanie proti namietanému uzneseniu krajského súdu, a to napriek tomu, že podľa § 239 ods. 1 OSP bolo dovolanie proti napadnutému uzneseniu krajského súdu prípustné, pretože rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu (dotknuté ústavnou sťažnosťou) boli „vecne“ rozdielne.

10. Ústavou daná právomoc ústavného súdu neumožňuje ústavnému súdu nahrádzať rozhodovaciú činnosť (právomoc) všeobecných súdov, ak je založená zákonom alebo na základe zákona, t. j. v danom prípade na základe uplatnenia postupu podľa § 239 ods. 1 OSP (pozri aj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 39/2014). Ústavný súd môže založiť svoju právomoc na konanie až vtedy, ak fyzická alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd, naopak, čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkých sťažovateľovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy. Aj podľa stabilnej judikatúry ústavný súd nie je oprávnený poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol domôcť ochrany v konaní pred všeobecným súdom (I. ÚS 161/02, I. ÚS 79/07).

11. Ústavný súd zistil, že sťažovateľ dovolanie proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podľa § 239 ods. 1 OSP nepodal. V okolnostiach prípadu potom podanie sťažnosti ústavnému súdu podľa čl. 127 ústavy namiesto využitia možnosti podať dovolanie

proti napadnutému uzneseniu súčasne signalizuje nevyčerpanie opravného prostriedku, ktorý sťažovateľovi zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytoval a na ktorého využitie bol podľa osobitných predpisov oprávnený, čo vedie k záveru o neprípustnosti sťažnosti podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Sťažovateľ netvrdil a ani nepreukázal, že dovolanie nepodal z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Preto zo strany ústavného súdu neprichádza do úvahy ani odpustenie podmienky vyčerpať možné právne prostriedky nápravy podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

12. Na základe uvedených skutočností dospel ústavný súd už pri predbežnom prerokovaní sťažnosti k záveru o nedostatku právomoci ústavného súdu na prerokovanie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ako aj k záveru o neprípustnosti sťažnosti podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde pre nevyužitie opravného prostriedku, ktorý mu platný procesnoprávny predpis poskytoval, a preto sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol, tak ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

13. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku ústavný súd už o ďalších návrhoch sťažovateľa nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. apríla 2015